

Catedra de igienă generală

SUPRAVEGHEREA SANITARĂ PREVENTIVĂ ȘI CURENTĂ

Croitoru Cătălina – dr. în med.,
conferențiar universitar

Unul din componentele de bază în activitatea medicului igienist îl constituie supravegherea sanitară preventivă (SSP) și curentă (SSC).

Supravegherea (controlul) sanitară preventivă reprezintă principala sferă de activitate a serviciului de Sănătate Publică și forma superioară de profilaxie. De calitatea realizării SSP vor depinde condițiile de muncă la obiectivul cercetat și condițiile de trai și odihnă ale populației.

Conținutul SSP constă în:

- controlul respectării normelor igienice și a regulamentelor sanitare în vigoare la proiectarea, construcția și darea în exploatare a obiectivelor cu destinație diferită,
 - elaborarea normelor de proiectare, standardelor de stat, condițiilor tehnice ale noilor materii prime,
 - controlul introducerii de noi procese tehnologice, utilaj, aparataj, substanțe chimice etc., care ar putea dăuna stării de sănătate a muncitorilor.
-

Controlul sanitar preventiv în industrie și agricultură are următoarele scopuri:

- excluderea pericolului apariției bolilor și intoxicațiilor profesionale, reducerea morbidității generale și a traumatismului la noile întreprinderi și la cele reconstruite, precum și la introducerea noilor procese tehnologice, mecanisme, substanțe chimice, astfel asigurând o înaltă productivitate a muncii;
 - prevenirea acțiunii negative a deșeurilor industriale și habituale la noile întreprinderi și la cele reconstruite asupra stării de sănătate a populației;
 - asigurarea securității la folosirea de către populație a produselor finite.
-

În corespundere cu scopurile propuse sarcinile controlului sanitar preventiv sunt:

- depistarea tuturor neajunsurilor sanitaro-igienice și sanitaro-tehnice, la obiectivele în construcție și la cele reconstruite până la darea lor în exploatare;
 - controlul corespunderii cerințelor sanitare în vigoare, proceselor tehnologice, aparatajului montat, sistemului de încălzire, iluminatului, ventilației, utilajului pentru desprăfuire și curățare de gaze la întreprinderile reamenajate și cele noi;
 - verificarea corespunderii cerințelor sanitare a semifabricatelor și materiei prime utilizate;
 - realizarea controlului sanitar al produselor fabricate (substanțelor chimice, mărfurilor de larg consum, aparatajului, mașinilor, utilajului ș. a.);
 - elaborarea normelor, regulilor și instrucțiunilor sanitare noi referitor la organizarea proceselor tehnologice, precum și concretizarea și corectarea celor în vigoare.
-

SSP se realizează în baza următoarelor documente:

- Constituția Republicii Moldova, 1993;
 - Legea privind supravegherea de stat a sănătății publice, 2009;
 - Legea Republicii Moldova cu privire la protecția muncii, 1994;
 - Codul muncii al Republicii Moldova, 1994;
 - materialele normative ale Ministerului Sănătății;
 - normele și regulamentele de construcție ale Departamentului de Stat în probleme de construcție;
 - Standardele de Stat;
 - alte documente oficiale.
-

SSP a construcției obiectivelor include următoarele etape:

- elaborarea problemei pentru proiectare;
 - examinarea proiectului;
 - coordonarea proiectului de realizare a lotului de pământ pentru construcție (corectitudinea alegerii sectorului);
 - supravegherea pe parcursul construcției și reconstrucției;
 - supravegherea la darea în exploatare.
-

De asemenea se realizează supravegherea sanitară la elaborarea și introducerea de tehnici, tehnologii, instrumente și substanțe noi, etc.

Supravegherea sanitară se realizează și la elaborarea și aprobarea documentației normativo-tehnice (STAS-uri, normative igienice, tehnice, etc.).

Medicii Centrelor de Sănătate Publică (CSP) efectuează controlul respectării normativelor sanitar-igienice și în vigoare **la toate etapele menționate**. Dacă în proiecte (**la II-a etapă**) se întrevăd unele abateri de la normativele stabilite, e de datoria medicului să evalueze consecințele negative posibile ale acestor abateri și să atenționeze organele respective.

Supravegherea **introducerii tehnicii și tehnologiilor noi (a V-a etapă)** etc. poate fi realizată în mod diferit. De obicei, medicii avizează aceste realizări ale științei și tehnicii la etapa finală – de încercare și introducere în producție – din care cauză multe din greșelile comise nu pot fi înlăturate la timp. Pentru a schimba starea de lucruri spre bine se recomandă participarea igieniștilor și a altor specialiști, de exemplu a fiziologilor sau psihologilor, la toate etapele de elaborare a tehnicii, tehnologiilor, substanțelor noi.

Realizând SSP specialiștii CSP contactează permanent cu:

- conducerea orașului ori raionului,
 - conducătorii întreprinderilor,
 - colaboratorii instituțiilor de proiectare și construcție, insistând asupra necesității creării de condiții sănătoase de muncă, odihnă și trai.
-

Tipurile de proiecte:

- proiecte – tip,
 - individuale,
 - proiecte refolosibile.
-

Proiectul – tip este prevăzut pentru utilizare repetată. Sectorul de pământ pentru construcție nu este indicat. Aceste proiecte sunt coordonate cu inspectoratul sanitar de stat și departamentele de stat.

Dacă organizațiile de proiectare locală fac schimbări în proiectul – tip pentru a-l adapta la terenul concret de construcție acestea trebuie coordonate suplimentar cu serviciul sanitar de stat.

Proiectele individuale sunt elaborate după o sarcină specială și sunt destinate pentru a fi folosite o singură dată pe terenuri concrete.

Uneori proiectele individuale pot fi utilizate de mai multe ori. În acest caz proiectul se consideră refolosibil.

Proiectele individuale refolosibile trebuie coordonate cu Serviciul Sanitar de Stat.

Documentația proiectului constă din următoarele părți componente:

- textuală
- grafică.

În componența **părții textuale** se includ:

- una sau câteva note explicative,
 - materiale instructive,
 - diverse documente oficiale.
-

Partea grafică de obicei este reprezentată de:

- planuri:
 - de situație,
 - general.
 - desene tehnice (scheme) ale clădirii,
 - fațada,
 - secțiuni orizontale și verticale a etajelor,
 - desene tehnice speciale a utilajului sanitaro-tehnice (încălzire, ventilare, aprovizionare cu apă și canalizare).
-

Pentru a analiza corect **planurile** și **desenele tehnice** medicul trebuie să cunoască semnele convenționale utilizate în documentația de construcție.

Nota explicativă (fișa tehnică) include informația despre capacitatea proiectată și componența întreprinderii, procesul tehnologic, producția de bază, ordinea de construcție, caracteristica raionului și a terenului, organizarea producției și dirijarea întreprinderii. Tot aici trebuie să fie descrise în linii generale măsurile preconizate de ocrotire a mediului ambiant, de asigurare a deservirii sanitaro-sociale, sanitaro-tehnice, medico-profilactice etc.

Compartimentul tehnico-economic (fișa tehnică) include informația despre capacitatea proiectată și componența întreprinderii, procesului tehnologic, producția de bază, ordinea de construcție, caracteristica raionului și a terenului pentru construcție, organizarea producției și dirijarea întreprinderii. Tot aici trebuie să fie descrise în linii generale măsurile preconizate de ocrotire a mediului ambiant, de asigurare a deservirii sanitaro-sociale, sanitaro-tehnice, medico-profilactice etc.

Compartimentul tehnico-economic al proiectului trebuie să conțină informația despre numărul de muncitori de la întreprinderea proiectată, asigurarea lor cu spațiu locativ, amplasarea locuințelor față de întreprindere etc., organizarea drumurilor de acces, mijloacele de transport necesare pentru deplasarea muncitorilor la locurile de muncă.

Planul de situație este o prezentare grafică a planului localității în care se va înscrie viitorul obiect. În planul situațional sunt reflectate condițiile naturale și de sistematizare a localității referitoare la obiectul în cauză (străzile, magistralele de transport, râurile, dealurile, pădurile, comunitățile etc.)

La aprecierea planului situațional se va atrage atenția asupra amplasării terenului față de roza frecvenței vânturilor, prezența eventualelor obiecte de poluare a mediului ambiant și deci a obiectului respectiv.

Planul general este o prezentare grafică a terenului obiectului din care se vede configurația, topografia terenului, amplasarea obiectelor de pe teren unul față de altul, zonele funcționale, zonele verzi etc.

Pe planul general trebuie să fie indicate clădirile și edificiile existente, proiectate, reconstruite și cele ce urmează a fi demolate, obiectivele de înverzire și amenajare a teritoriului, comunicațiile ingineresti și de transport.

La citirea desenelor tehnice a clădirilor tehnice a clădirilor separate trebuie să cerceteze fațada și secțiunile.

Desenele fațadelor ne dau informație despre aspectul exterior al clădirii; numărul de etaje; existența, numărul și poziționarea ușilor, ferestrelor, balcoanelor, aspectul și forma lor, precum și finisarea presupusă a exteriorului clădirii.

Se deosebesc fațade:

- principală (din stradă, intrarea principală),
 - din spate,
 - laterale.
-

- *Secțiunea orizontală* – trece mai sus de linia pervazului etajului dat. În desenele tehnice vor fi atâtea secțiuni orizontale câte etaje are clădirea. Acest desen tehnic este unul dintre cele mai importante, deoarece analizează:
 - sistematizarea etajului,
 - componența și interrelația încăperilor,
 - amplasarea – ferestrelor și ușilor,
 - scărilor,
 - echipamentul sanitar-tehnic (sistemului de încălzire, canalelor de ventilare, chiuvetelor, scaunelor de WC, dușurilor, etc.).
-

Secțiunea verticală – este un desen tehnic longitudinal sau transversal a secțiunii clădirii. Secțiunea transversală este paralelă cu protecția laterală a clădirii, cea longitudinală – în lungul clădirii, paralel cu fațada principală.

Pe secțiune se studiază:

- dimensiunile verticale a clădirii,
 - dimensiunile verticale a unor părți a clădirii.
 - înălțimea interioară conform etajelor,
 - înălțimea pervazului mai sus de podea,
 - înălțimea geamului,
 - distanța de la marginea superioară a ferestrei până la tavan,
 - dimensiunile și amplasarea scărilor,
 - și alte elemente structurale ale clădirilor.
 - forma construcțiilor ce au căzut în incizie.
-

Pe secțiune se marchează:

- înălțimea părților clădirii în metri, calculând de la zero convențional (drept care este considerat nivelul podelei primul etaj sau a nivelului planificat al terenului). Nivelul zero pe desenul tehnic se indică prin $\pm 0,00$. Înălțimea elementelor orizontale ale clădirii, situate sub nivelul zero, se înseamnă cu semnul minus. De exemplu, în cazul în care la baza subsolului este numerotată cu $-0,9$, aceasta înseamnă că ea se află la 90 cm. mai jos de punctul zero.
 - dimensiunile verticale a golurilor de ușe și ferestre, a planșeurilor.
-

Fișa explicativă a planului general trebuie să conțină:

- caracteristica materialelor utilizate, materiei prime, combustibilului etc;
 - descrierea procesului tehnologic;
 - datele despre capacitatea întreprinderii, numărul de muncitori;
 - sursele de aprovizionare cu apă, volumul de apă utilizat în scopuri tehnologice, numărul de muncitori în secțiile cu surplus de căldură, numărul de muncitori care se folosesc de cantină, dușuri,
 - mijloacele de evacuare a apelor reziduale și a deșeurilor industriale, caracteristicile lor;
 - caracteristica și numărul de încăperi de uz social și sanitaro-igienice;
 - înălțimea clădirilor;
 - nivelul apelor freactice pe sectorul dat.
-

Pe schema grafică se vor indica drumurile și locurile de trecere, mișcarea oamenilor, materialelor, depozitarea materiei prime, producției, comunicațiile ingineresti (de apă, canalizare, rețeaua de încălzire etc.).

Analiza **planului de situație** și a celui **general** se va face în baza următoarelor acte normative:

- „Normele sanitare de proiectare a întreprinderilor industriale” (NS 245-71),
 - „Planurile generale ale întreprinderilor industriale” (NRS 11-89-80),
 - „Planurile generale ale întreprinderilor agricole” (NRS 11-97-76),
 - Instrucțiunea de elaborare a schemelor planurilor generale grupurilor de întreprinderi cu obiectivele comune (nodurile industriale).
-

Cerințele igienice față de unele compartimente ale proiectului

Instituțiile de proiectare la elaborarea documentației de proiect trebuie să se conducă în mod obligatoriu de

„Norme igienice de proiectare a întreprinderilor industriale și agricole”,

„Normele și regulile de construcție” (N și RC),

„Instrucțiunile Ministerului Arhitecturii și Construcțiilor al RM de elaborare a proiectelor și devizelor obiectivelor industriale” ș.a.

Sarcina de proiectare a întreprinderilor noi și de reconstruire a celor existente este înaintată organizațiilor (instituțiilor) de proiectare de către beneficiar, fiind consultată și consumată în prealabil de ministerele și departamentele de stat respective.

La elaborarea **sarcinii de proiectare** se vor include:

- motivarea proiectării sectorului de pământ repartizat pentru construcție,
- profilul întreprinderii proiectate;
- regimul de lucru;
- sursele de aprovizionare a întreprinderilor cu materie primă, apă, energie, gaz;
- condițiile de epurare și evacuare a apelor reziduale;
- etapele de proiectare ș.a.

La amplasarea obiectivului în raza orașului sau a altor localități beneficiarul va prezenta suplimentar **planul general de construcție și reconstrucție a localității date și pașaportul sectorului de pământ destinat construcției**, care conține informația necesară despre acest sector.

Supravegherea Sanitară Curentă

se extinde asupra întreprinderilor industriale, șantierelor de construcții, electrocentralelor, organizațiilor de transport auto, studiourilor de radio și televiziune, subdiviziunilor Ministerului Telecomunicațiilor (cu excepția oficiilor poștale), instituțiilor de cercetări științifice, instituțiilor de învățământ superior cu profil tehnic, unităților de protecție din agricultură (stații de experimentale a mașinilor, depozite de pesticide și îngrășăminte minerale, ateliere de reparație, șantiere intergospodărești de construcție, gospodării auxiliare etc.).

SSC este **complexă** atât după problemele abordate, cât și după participarea specialiștilor.

Ea prevede evaluarea igienică a terenului obiectivului, tehnologiei și utilajului tehnologic, dotării sanitaro-tehnice, asistenței medicale, condițiilor de muncă a femeilor și a adolescenților, regimurilor de muncă și odihnă, mijloacelor individuale de protecție, alimentației raționale și profilactice, problemelor ecologice etc.

Accentul **SSC** se face pe sănătatea muncitorilor având ca scop reducerea morbidității profesionale și generale. **SSC** se efectuează print-un complex de măsuri:

- controlul stării de sănătate în dinamică;
 - studiul acțiunii diferiților factori (profesionali, ecologici, habituali etc.) asupra sănătății;
 - diagnosticarea maladiilor în stadiile incipiente;
 - depistarea factorilor nocivi de la instituții, aprecierea calitativă și cantitativă a lor;
 - determinarea gradului de risc la care sunt expuși lucrătorii acestor unități.
-

Aceste măsuri au ca **scop** de a determina *doza factorului nociv și relația doză – efect*.

La evaluarea **complexă** a condițiilor de muncă trebuie să participe și specialiști din alte domenii de activitate: fiziologici, psihologici ș.a. Întrucât nivelul și structura morbidității sunt determinate atât de factorii mediului ocupațional, cât și de specificul muncii (solicitarea neuropsihică, emoțională), organizarea rațională a ei (regimul de muncă și de odihnă), organizarea locului de muncă.

După efectuarea controlului în cadrul SSC se întocmește procesul verbal. În caz că au fost depistate neajunsuri, încălcări se fac propunerile necesare, după care urmează controlul lichidării neajunsurilor depistate, introducerea corectivelor în propunerile de ameliorare a situației la întreprinderea dată făcute anterior. Față de conducerea unităților de producție ce nu se supus propunerilor de înlăturare a lacunelor depistate se aplică sancțiuni economice și administrative.

Mulțumesc
pentru atenție!

